

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt VIII. Literae in eodem Coetu Pontifici ac Principibus destinatae; sed postea praetermissae, & cur. Trium peculiarium consessuum statuta diuisio. Consensio de recitando Fidei Symbolo in prima ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

ras recreati cognouissent, non esse mentem Pontificis vt sententiam cum existimationis iactura reuocarent, perstitere tamen in curanda decreti prolatione, quò interim comprobatio formæ sibi à Pontifice præscriberetur; polliciti Patribus, nihil de re immutatum iri, & perinde ac si vulgatum fuisset, decretum vim habiturum. Quo non nisi sex repugnantibus obtento, Romam scripserunt, iam inde constare, quantum auctoritatis ac fidei fuissent generatim adepti, postquam se à reformanda disciplina minimè abhorrentes professi fuerant. Inter sex aduersatos, vehementiores visus Asturiensis atque Pacensis Antistites: hic eò impotentia actus, vt exclamarit, Patres à Legatis decipi. Quod quanto mitius à Montano correctum, tantò fortius Tridentinum ac Pacecum impulit, vt iniuriam Præsulum grauiore castigatione increparent. Huiusce denique rei euentus ostendit, non esse optimum administrum, qui magis quod dominus velit, sed qui magis quod domino proficit, exequitur.

17 Statim ac innotuit Cæsari Tridentinum Decretum, ad Pacecum scripsit, ac Dandino coram affirmavit, Satius esse lentè procedere, nec per anathemata in furorem agere Protestantes. Ad eoque Cæsar, ex accusatore, qualis diutius fuerat, adactus est ad agendum precatorem alienæ cunctationis. At contrà, si ab initio de sola Fide agi decretum fuisset, altiori obstrepuisset voce, & acriora protulisset animi sensa, indecora Pontifici, præpedita per suos clientes operis effectione, eo nomine, quòd nationis Christianæ vulnera primo loco indigerent medicinâ morum in Ordine Ecclesiastico. Quo exemplo docemur, cum vis omnipotens nulli hominum, quantumuis præcellentium, insit, summi esse detrimenti consilium, summum emolumentum peruicaciter velle.

C A P V T V I I I

Literæ in eodem Cætu Pontifici ac Principibus destinatæ; sed postea prætermisæ, & cur. Trium peculiarium confessuum statuta diuisio. Consensio de recitando Fidei Symbolo in prima Sessione.

IN eadem congregatione decretum, vt Concilium Pontifici gratias ageret, ob collatam ad ipsum promouendum operam, eundemque rogaret, vt sibi patrocinari pergeret, præsertim confirmatâ inter Christianos concordia, prius titubante.

Pars I.

B b b b

Vti

1546.

20. Ianu.

& accepta

2. Febr. de

quibus men-

tionem fa-

ciunt in re-

sponsis

4. Febr.

b Narratur

in Literis Le-

gatorum ad

Farnesium,

4 Februar.

& fusiis in

Actis Mal-

fazelli.

c Literæ

Dandini ad

Legatos

Tractati,

4. Februar.

1546.

1546.

* 19. Ianua-
rij.

Vti pariter ad alios Principes darentur literæ, adhibitis precibus, vt per suos Oratores Synodum cohonestarent, vrgerentque suorum Prouinciarum Episcopos ad eò maturandum. Sed in posterum congressu, expensis epistolarum formulis, quibus conficiendis id motus tunc fuerat Coriolanus Martiranus, S. Marci Episcopus, nondum firmiter electo qui Concilio à secretis esset, sententia variarunt. Non defuit, qui cum aliquorum risu proponeret, mandandum pariter Æthiopiæ Principem, vulgò *Preteiannem* nominant, Arabes, & Armenos. Ioannes Michaël Saracenus, Archiepiscopus Materanus, qui à Legatorum primo, postea Pontifice Maximo, ad Purpuratorum ordinem euectus est, admonuit, comprobante confesso, in epistola ad Pontificem non esse ab eo tam arctè petendum, quod in Martirani formula habebatur, vt Italicos Episcopos ad Concilium sollicitaret, sed cuiuscumque regionis Antistites; pro eo quòd ad cunctos auctoritas Pontificia protenditur, de qua numquam gustè sentire videbatur illa tam coarctata petitio.

Non ita consensum est Episcopo Stabiensi, qui volebat, huiusmodi literas vel à singulis, vel ab aliquo Episcoporum obligari mitti; sed contrà reposuit Montanus, Temperaret sibi ab inuidentium Legatis debita ipsorum muneris prerogatiua. Qua in re fortalitem ad Ephesinæ Synodi exempla respexit, in cuius literis sola Presidium nomina subscripta visuntur; tum Constantiensis, in qua plerumque non nisi eorum subscriptio legitur, qui præerant Nationibus, in quas, vt enarrauimus, ea Synodus partita fuerat. Haud equidem dissimulauerim, obseruatum à me, in quibusdam Seripandi narrationibus affirmari, illum Antistitem acerbis in eo inceptum à Legato, sed eius acerbiter haud fuisse collaudatam, cum ea petitio non tam arrogans censeretur, vt non repudianda solum esset, sed insuper castiganda.

Verum potissima discordiæ materies in eo fuit, quòd vnusquisque postulabat, vt in literis ad suæ Nationis Principem aliquid peculiaris honorificentia apponeretur. Quin exorta contentio, Num in decreto, Gallia prius, an Romanorum Regem nominari oporteret, tum in Sessione priusne recitari literas ad hunc, an ad illum conscriptas. Nos verò euoluentes monumenta, quæ apud Fachineros seruantur, è quorum familia Innocentius Nonus, dum esset Neocastrensis Antistes, interfuit postea Concilio, & plurima ex antea in eo legitime signata collegit, comperimus, in eo Cætu diutius ea de re disputatum, Gallis causantibus, ipsorum Regem posse perfectè & absolute Regem esse, primumque locum possidere præ
ceteris,

ceteris, præter Imperatorem: at verò *Romanorum Regem* nihil amplius sonare *quàm Regem in spe*, non item in re præfenti. Ex aduerso Germani disputabant, Regem Romanorum pari cum Imperatore auctoritate pollere; iura beneficiaria & Clientelas largiri; Imperij Principes regalia, vt ipsi vocant, ab eo iuxtà ac ab Imperatore suscipere; hoc absente in Imperatorio Solio ipsum consistere; Edicta & iussiones edere, Comitia conuocare, promulgare leges; excipi atque coli ab vniuerso Imperio æquè planè ac Imperatorem. Id ex eo confirmabant, quòd Orator Maximiliani, tunc Romanorum Regis, dum adhuc viueret eius parens Federicus Tertius Imperator, in Sacello Pontificio supra Ludouici Gallix Regis Oratorem astitisset. Hisce dissensionibus effectum est, vt hæeret negotium, dareturque Legatis opportunitas remouendi leniter huiusmodi inuitationes, vbi compertum habuère, haud probari Pontifici, à Synodo sibi munus adscribi, quod ad se tamquam caput & auctorem spectabat.

4 Primos hosce passus, è quibus vel recta vel obliqua progressio illius togatorum exercitus pendeat, sollicitè Paulus obseruauit, summamque curam adhibebat, ne Concilium, more multitudinis recens congregatæ, prius in fastum abiret, mox in audaciam, ac denique in contumaciam, quam ille suspicabatur haud fortasse à Principibus, quantum oporteret reprimendam, & à Protestantibus omni ope fouendam. Equidem haud abstinendum mihi putauerim ab huiusmodi rerum narratione, tametsi satis intelligam, quibusdam imbecillæ mentis hominibus videri, à me per eam arma porrigi Suauis, qui gaudet hæc Pontificis consilia exaggerare, ac deinde damnare, quasi ambitiosæ calliditatis plena, immoderatum imperium affectantis. Atqui existimo, cuiuscumque hominum, cui lioris tabes rationis aciem non infecerit, satis esse, si repetat animo, quod prius identidem obseruatum à nobis est, ambitionis artem non esse, sedulò tueri supremam potestatem in Romano Pontifice diuinitus constitutam, & Ecclesiæ incolumitati necessariam. Quòd si liceat huiusmodi solertiam vituperare, quoniam ea est dominanti iucunda; vituperandus etiam erit, quicumque cibo vitam sustentat, quia cibaria gustatui voluptatem afferunt. Atque ob eandem rationem non nisi hebetioris mentis homines à Suauis se decipi patientur, ad vertendum Præsidiibus vitio id quod ceu virtus commendari solet in cuiusvis legitimi Principis ministris; eos nimirum Domini sui iura ac dignitatis excellentiam facta tecta custodisse. In quo sanè quanto exquisitiore laborarunt industriâ, tantò ampliorem laudem commeriti sunt; cùm prudentia virtutum moralium Regina, &

Bbbb 2 laudum

1546. laudum omnium fons, nihil aliud sit, quàm ars obtinendi ea que decent, per ea quæ licent. Qui verò prudentem à vafro non differunt; neque pariter militem fortem, qui decertat pro patria, fecerunt ab audente grassatore, qui pro rapina decertat.

Inter has artes etiam illa connumeranda est, quâ Patres in cœtus peculiare, in ædibus trium Legatorum habendos, aptè delegati fuere; quorum cœtum duobus, Paceus & Madruus per delegatos à se viros interessent. Causa prærenta, cur id fuerit à Legatis propositum, & à Patribus in generali congressu statutum, & quò tribus in locis celerius & vberius de rebus deliberaretur, liceretque singulis disputare citra confusionem, quam sempergens deliberantium numerus parit, & cum ea libertate, quæ extra theatrum exercetur, loquentibus singulis suo arbitratu seu Latino seu patrio ac familiari sermone. Sed Legatorum mens etiam præterea in eo spectabat commoda. Primum erat, Ratio longè facilius moderandæ multitudinis, in tres quasi riuulos attenuata, quàm in ingentem fluuium intumescens. Alterum erat, Per eam partem nem perfringi factiones & fœdera, quibus Patres irretiri possent cuiuspiam vel auctoritate vel arte. Postremum, Quò vitaretur, ne quis ingenio turbulento, sed simul dicendi vehementia & eloquentiâ præditus, vniuersum Conuentum ad aliquid perniciosum decerpentè impelleret.

Hi peculiare congressus secundo Februarij haberi cœpi sunt. Iis singulis relatum, à quibusdam Patribus peti, vt Fidei morumque sanctiones protraherentur, causantibus, multos Antistes Principesque Germaniæ propediem aduenturos, Episcopum Patauensem Ferdinandi Regis Legatum, se iam in viam dedisse; ex Gallia expectari Oratorem breuè accessurum, vnà cum duodecim Episcopis, & compluribus Theologis; octo ex Hispania Præsules eo accessuros à Cæsare, qui Mendoza vice, lentâ quartanâ laborans, Franciscum Toletanum eò destinabat Oratorem; adfuturos in dies plures Italos, & præcipuè ab Aula Romana, vbi Pontifex eos seorsum & generali iussu stimulauerat. Proinde satis rationi consentaneum videri, magnarum rerum deliberationem cum ea tam egregia et tam propinqua virorum frequentia communicandam.

Quid à singulis Episcopis disertè responsum, compertum non est, nisi de cœtu habito apud Ceruinum; cuius cœtus Acta Massarelli diligentia, qui Ceruino à secretis erat, in commentarium relata. Ibi Aquensis Archiepiscopus, qui prius tam impensè perorabat huiusmodi moram, vbi sibi sensit oblatam, à sententia recessit.

a 22. Janu.
1546.
b Literæ Legatorum ad Farnesium, 21. Februar. 1546.

1546.
 opposuitque, Indecorum videri, si Sessio omnis decreti vacua celebraretur. Et cum Gallo Hispanus consensus, qui fuit Fonseca, Stabienfis Antistes. Alij satius existimabant præstolari absentes. Petrus Bertanus ex Prædicatorum Ordine Phanensis Episcopus, cuius doctrinæ ac virtutis præmium Purpura fuit, postquam Legatorum Princeps Coronam accepit, admonuit, ex antea actarum Synodorum more, in Sessione proxima publicè recitandum esse, ac recipiendum Fidei Symbolum, ab Ecclesia in sacrificio legi solitum. Seripandus stupore perfusus, quòd vellet Ceruinus superfedere nunc illà sanctione, quam paucis antè diebus tam sollicitè quæsierat, & tam alacriter obtinuerat, ignarus latentis causæ, sed gnarus, ab huiusmodi viro eam mutationem haud temerè factam, sententiæ Phanensis ad hæsit, adducto ad eam confirmandam Toletanarum Synodorum exemplo, apud quas ritus fuit, vt memorati Symboli acceptio reliquas actiones antecederet. Improbabant id ipsum alij, ea potissimum de causa, quòd in Articulis Symboli, Catholici à Lutheranis haud discrepant. Alij contrà eadem de causa id comprobabant, propterea quòd in quacumq; doctrina tradèda, à principiis ordiendum certissimis, maximeque receptis. Atque in hanc sententiam conuenire reliqui duo priuati congressus: quare id in generali Conuentu posttridie habito propositum, postquam Legati molliora acceperunt mandata à Pontifice de statuta coniunctione Fidei ac disciplinæ.

* 3. Februarij.
 Fuit res efficaciter promotà, prius studiis priuatim adhibitis erga singulos, dein in confesso, auctoritate ac rationibus Tridentini ac Giennensis, qui plurimum apud Casarianos valebant. Vna siquidem inter artes à Legatis adhibitas ea fuit, vt initio duobus hisce Cardinalibus plenissimam facultatem darent sui animi sensa effundendi, quacumque vellent libertate dicendi, postea verò, vbi iam potuissent experimento doceri, se per eam agendi rationem cum promissa turba misceri, & frequenter subire discrimen abeundi è congressibus exitu sibi parum honorifico; illis insinuarunt Legati, magis è gradus dignitate futurum, si prius ipsi secum consilia communicarent, eaque mutuo inter se composita, Conuentibus postea communi studio exponerent, successus prosperi penè secuti. Id consilium à duobus illis Purpuratis (quippe ipsorum honori consentaneum) libenter susceptum, in Legatorum pariter commodum cessit; tum quòd Madrutius & Pacecus longè facilius in Præsidum sententiam trahebantur rationibus, quas animo sedato remotis arbitris placidè audiebant, & nondum contrario animi sensu Patribus, seu per priuata colloquia, seu publicis in congressibus patefacto;

* Monu-
meora Seri-
pandi supra
citata.

* 3. Februarij.

1546. tefacto; tum quòd iam propensiores in eam partem, à qua sibi honor deferebatur, magis etiam afficiebantur ad eamdem sententiã de operã prosequendam: quemadmodum videre licet, in causis dubiis quemcumque patronum proniùs credere pro suo cliente instare. Hinc factum est, vt paucis reclamantibus conuenerit de celebranda die postero Sessione; de recitando complectendoque ibi Fidei Symbolo; de indicenda futura ad quintam Feriam post quartam Quadragesimæ Dominicam diem, hoc est, octauã Aprilis, dato ablentibus opportuno spatio; de non promulgando decreto, quo mores cum doctrina copularentur; sed de illo postea oblectuando in præstituta Sessione, perinde ac si solenniter promulgatum fuisset. Tanti est ad plurimorum intellectuum concordiam, si concordia præcedat in ea animi facultate, quæ secundum naturam à mente regitur: sed frequenter ex hominum more intellectum regit.

CAPVT IX.

Tertia Sessio: & que sub idem tempus in Germania circa Religionem acciderint.

Sicut Senensis eius discipulus lib. 4. Bibliothecæ sanctæ, in voce, Ambrosius Catharinus.

VT ea perficerentur die quarto Februarij, rem diuinam ritu solenni celebravit Petrus Tagliavia, Archiepiscopus Panormitanus: Latine verba fecit Ambrosius Politus, Senensis, & Dominicana familia, qui antequam religiosam vitam susciperet, Ius Ciuile professus, primum Legatum discipulum habuerat; postea verò Minoritanus Episcopus, ac deinde Archiepiscopus Compfanus constitutus est: hic ex pietate erga cælestissimam virginem ciuem suam, suumque Religiosum Ordinem, *Catharini* cognomen sibi adoptauit; idemque inter Scholasticos insignis plures ingenij laudatores habet, quam doctrinæ sectatores.

Postea duo Decreta sunt recitata. Dicebatur in altero: Cum agnoscerent Patres rerum ad quas accedebant ingens molimen, ad extirpandas hæreses, moresque reformandos, cumque futura ipsi non esset colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus spirituum nequitiam in cælestibus; omnes in primis cohortari, vt in Domino, & in potentia virtutis eius corroborati assumerent scutum Fidei, galeam sibi salutis imponderent, & arriperent gladium Spiritus, quod est Verbum Dei. Statuebant deinde, Confessionem Fidei ante omnia præmittendam, veterum Patrum exemplo, qui sacratiora Concilia ab illa inchoare consueverant, eoque interdum

vnicò